

Faldsikring

Hvis der er risiko for at falde ned, skal der sikres forsvarligt mod nedstyrtning. Sikring skal som udgangspunkt etableres som kollektiv sikring fx ved montering af rækværk, opstilling af stillads, etablering af afspærring eller ophængning af sikkerhedsnet. Arbejdet kan også organiseres på en anden måde, så det fx kan udføres fra en personløfter med arbejdsstandplads (lift).

Der kan anvendes personligt værnemiddel i form af faldsikringsudstyr, hvis det ikke er muligt at etablere kollektiv sikring eller på anden måde fjerne risikoen, eller hvis arbejdet er kortvarigt på tag (samlet arbejdstid max. ca. 4 timer).

Brug af faldsikringsudstyr skal følge fabrikantens anvisninger:

- Vælg CE-mærket udstyr, der er egnet til opgaven. Bemærk, at de enkelte dele i faldsikringsudstyret skal være CE-mærkede hver for sig.
- Vælg faldhindrende udstyr frem for falddæmpende udstyr.
- I falddæmpende systemer skal der altid anvendes en falddæmper til at reducere kraften ved fald.
- Ankerpunktet ved falddæmpende udstyr skal kunne optage en dynamisk belastning på mindst 12 kN (1200 kg).
- Ved falddæmpende udstyr skal en person, der er faldet ned og hænger i linen, hurtigt kunne reddes op eller ned.

Stoplængden ved falddæmpende udstyr skal beregnes i forhold til opgave og omgivelser. Beregn stoplængden efter fabrikantens anvisninger.

Faldhindrende udstyr

Faldhindrende udstyr forhindrer med seler/bælte og line, at personen kommer i nærheden af kanter og huller, eller anvendes ved arbejde i visse liftyper/platforme med mandskabskurv. Faldhindrende udstyr kan bruges, hvis arbejdet udføres mindre end 2 m fra kant, og hvor det ikke er muligt at opsætte rækværk eller på anden måde fjerne risikoen for fald.

Faldhindrende udstyr kan fx anvendes i forbindelse med:

- Elementmontage.
- Tagdækning, hvis arbejdet er kortvarigt.
- Stilladsarbejde.
- Nedrivning.
- Tækkearbejde, hvis arbejdet er kortvarigt.
- Opsætning og nedtagning af sikkerhedsforanstaltninger.
- Reparations- og serviceopgave fra arbejdskurve.
- Arbejde fra visse liftyper etc.

Falddæmpende udstyr

Hvis der arbejdes et sted, hvor der er risiko for frit fald, sikrer falddæmpende udstyr ikke mod nedstyrtning, men bremser personen ved et fald. Der skal bruges seler, som er fastgjort til liner med falddæmper, som bremser personen ved fald. Ankerpunktet for personen skal kunne optage et dynamisk træk på 12 kN, hvad der svarer til ca. 1200 kg, og skal så vidt muligt være placeret over personen, så det frie fald begrænses mest muligt.

Falddæmpende udstyr kan kun anvendes, når der er tilstrækkelig frihøjde under arbejdsstedet til, at det frie fald afbrydes før næste niveau. Den samlede stoplængde skal være inkl. en ekstra længde på 1 m (sikkerhedsafstand), som udgør en ekstra sikkerhedsmargin. Det er meget vigtigt at beregne stoplængden for den aktuelle type udstyr for hver person og hver arbejdssituation, da resultatet kan være forskelligt fra situation til situation. Fx har forskellige typer udstyr ofte forskellig linelængde og bremselængde. Dette skal fremgå af fabrikantens brugsanvisning.

Falddæmpende udstyr bruges typisk i forbindelse med kortvarige arbejdsopgaver på tagflader og i højden, hvor der ikke kan etableres kollektive sikkerhedsforanstaltninger.

Beredskabsplan

Når der anvendes fald-dæmpende udstyr, skal der udarbejdes en beredskabsplan, da der hurtigt kan opstå skader på en hængende person. Beredskabsplanen skal tage udgangspunkt i de faktiske forhold på bygge- og anlægspladsen og beskrive nødprocedurer i tilfælde af et fald, herunder sikre redningsmetoder og brug af redningsudstyr. De ansatte skal være oplært og instrueret i beredskabsplanen inden brug af udstyret. Det er vigtigt, at de ansatte er trænet i at gennemføre nødproceduren, så den virker i tilfælde af fald/ulykker.

Kontrol og eftersyn

Kontrol, herunder eftersyn, vedligeholdelse, brug og opbevaring af faldsikringsudstyr, skal foretages efter fabrikantens anvisninger. En brugsanvisning på dansk skal medleveres ved køb af udstyret. Hvis der beskæftiges udenlandske ansatte, eller ansatte der ikke forstår dansk, skal brugsanvisningen også være på et sprog, de ansatte forstår. Før udstyret anvendes, skal alle enkeltdele altid tjekkes. Det gælder også selvom udstyret er helt nyt:

- Fangindretninger og glidesystemer skal være rene.
- Der må ikke være trådbrud, revner eller synlig slitage.
- Skriv ikke på udstyret med penne o.l.

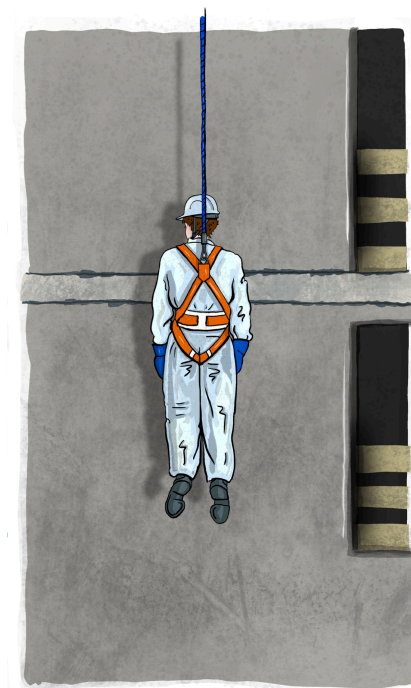
Kassér omgående udstyret, eller få det repareret, hvis der er fejl, som kan forringe funktionen. Hvis udstyret har været brugt til at standse et fald, skal det altid udskiftes.

Udstyret skal efterses af en kompetent person mindst én gang om året, og oftere hvis udstyret bliver brugt meget, eller hvis det har været udsat for belastning/fald. Læs i brugsanvisningen om udstyret skal tjekkes oftere. Udstyret skal være mærket med dato for seneste eftersyn.

Faldsikringsudstyr holder længst, hvis det opbevares rent, tørt og beskyttet mod dagslys. Metaldele må ikke kunne ruste. Holdbarheden fremgår af brugsanvisningen, men normalt holder udstyret ikke længere end 5 år.

Seler

En helkropssele koblet sammen med egnet faldsikringsudstyr kan fange en person, der falder. Det er vigtigt, at linen bliver sat fast på selen, sådan at den person, der falder, kommer til at hænge lodret efter faldet.

Selen skal været indstillet, så den passer til brugeren, og løsthængende tøj under selen skal undgås.

Ved risiko for frit fald skal der anvendes H-sele og fald-dæmper.

Støttebælter/korset

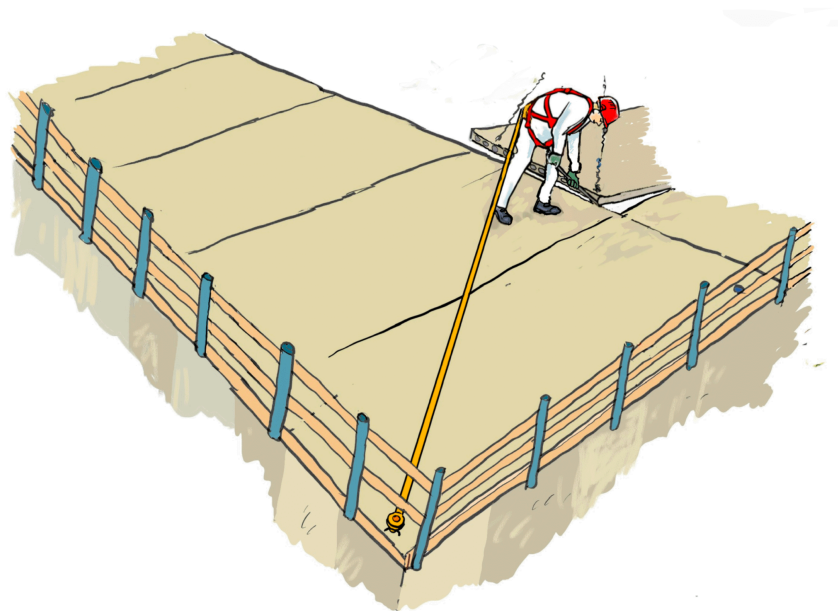
Hvis begge hænder skal kunne bruges ved arbejdet, fx ved mastearbejde, kan der anvendes et støttebælte, der begrænser arbejdsområdet. Dermed undgås overbalance (faldhindrede udstyr).

Et støttebælte må ikke anvendes, hvor der kan ske frit fald. Hvis der er fare for frit fald, skal der bruges en H-sele og falddæmper.

Liner

Linen, der forbinder selen med det øvrige faldsikringsudstyr, skal være lavet af syntetisk tov, ståltov eller reb.

Linen skal være så kort som muligt – inkl. falddæmper, koblingselementer m.v.

Faldblokke

En faldblok (yo-yo) holder linen stram under arbejdet, hvorved et evt. fald begrænses mest muligt.

Faldblokke skal normalt altid placeres over personens hoved, men visse typer/fabrikater kan anvendes fx på flade tage, hvis der iagttages en række foranstaltninger. Se fabrikantens anvisninger. Vær opmærksom på, at den nødvendige frihøjde øges væsentligt ved en placering under hovedhøjde.

Vær også opmærksom på, om der er indbygget falddæmper i faldblokken, eller om der skal monteres en ekstern falddæmper. Der må normalt ikke være to falddæmpere i et system.

Falddæmper

En falddæmper reducerer kraften ved et fald ved at optage en del af faldenergien, så opbremsningen ikke bliver for brat.

Falddæmpere kan fx være en line med indbygget falddæmper eller anden form for energiabsorber.

I falddæpende systemer skal der benyttes en falddæmper og altid kun én! Vær opmærksom på, at flere systemer har falddæmper indbygget.

Koblingselement, fx karabinhage

De enkelte dele af udstyret er typisk forbundet med en karabinhage eller et andet koblingselement, som skal være egnet til brug i det konkrete faldsikringsudstyr. Det skal være selvlykkende og kunne låses enten manuelt eller automatisk.

Det er vigtigt, at du kan betjene det med én hånd og åbne det med højst to bevægelser. Brug ikke manuel lås, hvis du skal låse og låse op flere gange i løbet af en arbejdsdag.

Ankerpunkt

Flytbare ankerpunkter bruges i overensstemmelse med fabrikantens brugsanvisning. Det kan evt. være nødvendigt med en trækprøve på fastgørelsen. Nye ankerpunkter skal kunne optage en belastning på 12 kN (1200 kg). Sikkerhedslinen må ikke kunne løsne sig fra ankerpunktet.

Ankerpunktet til falddæmpende udstyr skal helst være placeret over arbejdsstedet og ikke for langt ude. Det sikrer det korteste frie fald og mod farlige pendulsving.

Faste konstruktioner kan også anvendes som ankerpunkt, hvis de ved brug af falddæmpende udstyr mindst kan optage en kraft på 12 kN (1200 kg). Ved brug af faldhindrede udstyr skal konstruktionen mindst kunne optage en kraft på 6 kN (600 kg). Brug ikke installationsrør, radiatorer el.lign., da de er uegnede.

Skiltning

De arbejdsområder, hvor der skal anvendes faldsikring, skal afmærkes med påbudsskilte. Der må ikke være tvivl om, hvorvidt faldsikringsudstyr er påbudt ved arbejde i bestemte områder/arbejdsprocesser. Skilte kan placeres ved opgangs- og adgangsområder, fx trapper i elementbyggeri, til de områder/arbejdsprocesser, hvor faldsikringsudstyr er påbudt. Hvis der er risiko for faldende genstande og/eller værktøj, skal dette imødegås med skærme eller afspærring af området nedenfor.

Fastmonteret wiresystem/løbeline

Faldsikringsudstyr, der kobles på fastmonterede wiresystemet på bygninger, som bruges til at sikre mod nedstyrtning ved fx servicearbejde på fladt tag, skal være egnet til det.

Virksomheder, der bruger wiresystemet til deres faldsikringsudstyr, fx i forbindelse med servicearbejde på et fladt tag, skal sikre, at faldsikringsudstyret passer til wiresystemet. Et wiresystem, der monteres på en bygning, fx på et fladt tag, til service- og vedligeholdelsesarbejde med faldsikringsudstyr, skal være CE-mærket efter Byggevareforordningen.

Som udgangspunkt skal faldsikringsudstyret være faldhindrende. Er der behov for falddæmpende udstyr, skal det undersøges, om wiresystemet kan anvendes til det.

Faldhindrende udstyr, der skal kobles sammen med et wiresystem, består normalt af en sele, en kort line og en glider. "Glideren", som er forbindelsen mellem det personlige faldsikringsudstyr og det faste system, skal passe til wiren, og den skal kunne passere hen over ankerpunkterne uden at skulle afmonteres. Glideren skal sikre, at fastgørelsespunktet under hele arbejdet er så tæt på arbejdsstedet som muligt.

Ved arbejde på et tag med faldsikringsudstyr koblet på et eksisterende, fastmonteret wiresystem skal man sikre sig, at der er følgende:

- Et tydeligt skilt, der viser om systemet er efterset indenfor 12 mdr.
- Et skilt, der beskriver hvor mange personer, der må arbejde på systemet samtidig.
- En glider, der er egnet til systemet, og som er efterset af en kompetent person indenfor 12 mdr. Se mærkat, plombe eller kontrolkortet.

Skiltene kan med fordel være på døren ud til taget eller et andet synligt og hensigtsmæssigt sted.

Ved bygge- og anlægsarbejde skal der etableres kollektiv sikring mod nedstyrtning ved arbejde på tag, medmindre der er tale om kortvarigt arbejde af max. ca. 4 timer.

Kategorier:

Værnemidler

Emneord:

Arbejde i højden Faldsikring

Branchevejledninger

Branchevejledning om faldsikringsudstyr